

Atzinums

Finansējuma saņēmējs īsteno projektu (turpmāk – Projekts). Projekta ietvaros Finansējuma saņēmējs iepirkumu uzraudzības biroja (turpmāk – IUB) tīmekļvietnē un Elektronisko iepirkumu sistēmā atbilstoši Iepirkumu uzraudzības biroja Iepirkumu vadlīnijām sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem (turpmāk – IUB vadlīnijas) izsludināja iepirkumu (turpmāk – Iepirkums).

Iepirkuma rezultātā ar pretendentu tika noslēgts līgums (turpmāk – Līgums).

Veicot Iepirkuma pārbaudi, Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (turpmāk – Aģentūra) konstatēja, ka Finansējuma saņēmējs Līguma slēgšanas tiesības piešķīra pretendentam, kurš neatbilst Iepirkuma nolikumā izvirzītajām pretendenta pieredzes prasībām, tādējādi pārkāpjot IUB vadlīniju 6.10.13., 6.10.14. apakšpunktus, kā arī IUB vadlīniju 2.7. apakšpunktā noteikto principu par piegādātāju brīvu konkurenci, kā arī vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem.

Iepirkuma nolikuma 9. sadaļas 6. punktā noteikts, ka: *“Pretendentam iepriekšējo 3 (trīs) gadu laikā (2022. - 2025. gados, līdz piedāvājuma iesniegšanas brīdim) ir pieredze vismaz 2 (divu) līdzvērtīgu līgumu izpildē. Par līdzvērtīgu līgumu tiks uzskatīts tāds līgums, kur katra līguma ietvaros tikusi piegādāta vismaz viena jauna Konkursa nolikumam pievienotajā tehniskajā specifikācijā norādītajai līdzvērtīga gaisa pūtēju iekārta. Par līdzvērtīgu iekārtu tiks uzskatīts notekūdeņu attīrīšanas stacijās uzstādīts gaisa pūtējs ar ražību ne lielāku par 12,0 m³/min, elektromotora jaudu ne mazāku kā 15 kW un jaudas regulēšanu atbilstoši skābekļa sensoru datiem no SCADA”*. Minētā punkta piezīmēs norādīts, ka šajā punktā minētā informācija jāiesniedz aizpildot Iepirkuma nolikuma 5. pielikumā esošā forma, pievienojot vismaz divas pozitīvas pasūtītāja atsauksmes vai līdzvērtīgus dokumentus, kas apliecina atbilstību kvalifikācijas prasībām.

Lai apliecinātu prasības izpildi SIA (..) pieredzes sarakstā norādīja šādus objektus: (..).

No pieredzes sarakstā esošās informācijas Aģentūra secina, ka visas uzrādītās iekārtas pārsniedz Iepirkuma nolikumā noteikto maksimālo ražības parametru. Papildus ir konstatēts, ka ne no pieredzes sarakstā ietvertās informācijas, ne no piedāvājuma pielikumā esošajām atsauksmēm nav gūstama pārliecība par iekārtu jaudas regulēšanas iespēju atbilstoši skābekļa sensoru datiem no SCADA. Ņemot vērā minēto, Aģentūra lūdza Finansējuma saņēmēju sniegt skaidrojumu par konstatēto.

Finansējuma saņēmējs (..) sniedza skaidrojumu, ka: *“Attiecībā uz ražību un gaisa pūtēja nepieciešamo jaudu ne lielāku par 12 m³/min – pretendenta piedāvājumos iekļautā iekārta spēj nodrošināt pielāgoto jaudu ar vadības kontrolieri (samazinot ražību iekārtai līdz vajadzīgam daudzumam) un pūtēji pieslēgti pie vietējās notekūdeņu stacijas vadības pēc būtības ir SCADA”*.

Sniegtajam skaidrojumam Finansējuma saņēmējs ir pievienojis SIA (..) un SIA (..) (parakstīta elektroniski (..)) atsauksmes vēstules, kas papildinātas ar informāciju par regulēšanas iespēju no SCADA, taču papildinātas atsauksmes nesatur informāciju par piegādāto iekārtu ražības parametriem.

Ievērojot Finansējuma saņēmēja skaidrojumus un papildus iesniegtajā dokumentācijā minēto, Aģentūra konstatē, ka, lai arī ir iesniegta informācija par pieredzes sarakstā norādīto iekārtu jaudas regulēšanas iespēju no SCADA, šī informācija neapliecina, ka uzvarējušā pretendenta iepriekšējā pieredze ir atbilstoša Iepirkuma nolikuma 9.sadaļas 6.punktā noteiktajam par uzstādīto gaisa pūtēju tehniskajiem parametriem.

Saskaņā ar Iepirkuma nolikumu, par pieredzes prasībām atbilstošu iekārtu ir uzskatāms

gaisa pūtējs, kura ražība nepārsniedz norādīto parametru 12,0 m³/min. Tādējādi, no prasības vārdiska tvēruma viennozīmīgi secināms, ka pieredze iekārtu ar lielāku ražību (neatkarīgi no tās regulēšanas iespējām) uzstādīšanā nav uzskatāma par iepirkuma nolikumam atbilstošu vai līdzvērtīgu. Līdz ar to ir secināms, ka pretendenta uzrādītā pieredze neatbilst iepirkuma nolikuma 9.sadaļas 6.punktā izvirzītajai kvalifikācijas prasībai, un pretendents, atbilstoši iepirkuma nolikuma 12.5.2.3. apakšpunktam bija noraidāms.

Saskaņā ar līguma par projekta īstenošanu vispārīgo noteikumu 7.4.1. apakšpunktu Finansējuma saņēmējam ir pienākums, veicot iepirkumu projekta vajadzībām, nodrošināt IUB vadlīnijās noteikto prasību ievērošanu, tāpat saskaņā ar 7.4.2. apakšpunktu - nodrošināt nediskriminācijas, savstarpējās atzišanas, atklātības un vienlīdzīgas attieksmes principu ievērošanu un piegādātāju brīvu konkurenci.

Atbilstoši IUB vadlīniju 6.10.13.apakšpunktam, iepirkuma komisija atlasa pretendentu, pārbaudot tā atbilstību iepirkuma noteiktajām kvalifikācijas prasībām. Savukārt IUB vadlīniju 6.10.14.2. apakšpunktā noteikts, ka: *“Kandidāta pieteikums un Pretendenta piedāvājums tiek noraidīts, ja Kandidāts vai Pretendents vai persona, uz kuras iespējām Kandidāts vai Pretendents balstās nav iesniedzis Kandidāta vai Pretendenta Kvalifikācijas dokumentus vai neatbilst Kandidāta vai Pretendenta Kvalifikācijas prasībām”*.

Ja Finansējuma saņēmējs pieņem, ka pieredzes prasība ir izpildīta arī tad, ja pieredzes sarakstā norādīto iekārtu ražība pārsniedz nolikumā noteikto vērtību, balstoties uz teorētisko iespēju “samazināt iekārtas ražību”, tas nozīmē, ka pasūtītājs atlasē procesā groza iepriekš skaidri noteiktu kvalifikācijas kritēriju. Šāda rīcība rada vienlīdzības principa pārkāpumu, jo nav izslēdzams, ka citi pretendenti būtu pieteikušies iepirkumā, ja iepirkuma dokumentācijā būtu skaidri definēts, ka pieredzi var apliecināt arī ar iepriekš uzstādītām iekārtām, kas atbilst lielākiem tehniskajiem parametriem, bet kuru ražību var pielāgot nepieciešamajam līmenim.

IUB vadlīniju 2.7.apakšpunktā noteikts, ka vienlīdzīgas attieksmes princips un diskriminācijas aizlieguma princips ir saistīts ar atklātības principu, kas saskaņā ar Eiropas Savienības tiesas judikatūru tostarp ietver arī līgumslēdzēja pienākumu nodrošināt līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas, procedūras objektivitāti. Savukārt IUB vadlīniju 2.9.5.apakšpunktā noteikts, ka līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras objektivitāti līgumslēdzēji var nodrošināt, izmantojot pārskatāmu un objektīvu pieeju.

Augstākā tiesa ir uzsvērusi: *“Iepirkuma nolikums ir tiesību akts, uz kuru tiek balstīta turpmākā iepirkuma procedūra un kurš līdztekus normatīvajam regulējumam (un vienlaikus tam atbilstoši) reglamentē iepirkuma procedūras norisi. Tajā ietvertie noteikumi, tostarp kritēriji, kurus pasūtītājs vērtē, piešķirot līguma slēgšanas tiesības, ir saistoši līdz pat brīdim, kad tiek izpildīts vai ir kļuvis neapstrīdams lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu”*.¹ Tāpat Augstākā tiesa ir secinājusi, ka: *“Nolikumam neatbilstoša piedāvājuma atzīšana par atbilstošu tam ir pretēja PIL mērķim nodrošināt taisnīgu un vienlīdzīgu attieksmi pret piegādātājiem”*.²

No minētās tiesas atziņas izriet, ka pienākums ievērot iepirkuma nolikumā iekļautas prasības ir ne tikai pretendentiem, bet arī pasūtītājam, kuram ir pienākums atlasīt pretendentes atbilstoši iepirkuma dokumentācijā ietvertajiem kritērijiem. Konkrētajā gadījumā Iepirkuma nolikumā ir noteikts precīzs tehniskais parametrs - gaisa pūtēja ražība “ne lielāka par 12,0 m³/min”.

¹ Augstākās tiesas 2012. gada 17. augusta lēmuma par pagaidu aizsardzību lietā Nr.SKA-850/2012 (A420456612), 7.punkts.

² Augstākās tiesas 2014. gada 6. novembra sprieduma lietā Nr.SKA-681/2014, 8.punkts.

Tādēļ pretendenta pieredzes atbilstība ir vērtējama tieši pēc šī parametra. Ievērojot, ka pretendenta pieredzes sarakstā norādīto iekārtu ražība pārsniedz noteikto maksimālo vērtību, konstatējams, ka šīs iekārtas neatbilst iepirkuma nolikumā definētajai “līdzvērtīgai iekārtai”. Attiecīgi, šāds pretendents bija jānoraida. Pretējā gadījumā, no iepirkuma dokumentācijā definētajiem atšķirīgu atlases kritēriju piemērošana attiecībā uz vienu pretendentu rada vienlīdzības principa pārkāpumu pret citiem potenciālajiem pretendentiem.

Pamatojoties uz augstāk minēto, situācijā, kad Finansējuma saņēmējs par uzvarētāju iepirkumā atzinis pretendentu, kura pieredze neatbilst iepirkuma nolikumā izvirzītajām prasībām, konstatējams, ka Finansējuma saņēmējs ir pieļāvis atlases kritēriju grozīšanu pēc piedāvājumu atvēršanas, tādējādi radot vienlīdzīgas attieksmes principa, kā arī IUB vadlīniju 6.10.13., 6.10.14. apakšpunkta pārkāpumu un līguma par Projekta īstenošanu 7.4.1. un 7.4.2. apakšpunkta pārkāpumu. Attiecīgi pārkāpjot arī Civillikuma 1587. pantā noteikto.

Saskaņā ar Ministru kabineta 19.12.2023. noteikumu Nr.802 “Neatbilstību konstatēšanas un neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas kārtība Eiropas Savienības fondu īstenošanā 2021.–2027. gada plānošanas periodā” (turpmāk – MK noteikumi Nr.802) 2.1. apakšpunktu, neatbilstība ir jebkurš Latvijas Republikas vai Eiropas Savienības tiesību akta pārkāpums, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas 2021/1060³ 2. panta 31. punktam, proti, tiesību akta pārkāpums, kas noticis ekonomikas dalībnieka darbības vai bezdarbības dēļ un kas ietekmē vai varētu ietekmēt Savienības budžetu, prasot no minētā budžeta segt nepamatotus izdevumus.

Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas praksei, lai konstatētu neatbilstību, jābūt izpildītiem trim nosacījumiem, proti, jābūt piemērojamo tiesību aktu pārkāpumam, ekonomikas dalībnieka darbībai vai bezdarbībai, kas ir šī pārkāpuma pamatā un faktiskam vai iespējamam kaitējumam Savienības budžetam⁴. Ņemot vērā, ka Finansējuma saņēmējs piedāvājumu izvērtēšanas posmā mainīja atlases kritērijus, kā rezultātā Līgums ir noslēgts ar pretendentu, kurš neatbilst iepirkuma nolikumā noteiktajām pieredzes prasībām un bija noraidāms, tika pārkāpts gan IUB vadlīnijās, gan attiecīgi līgumā par Projekta īstenošanu un Civillikumā noteiktais. Turklāt Finansējuma saņēmēja rīcības rezultātā uzvarējušais pretendents guvis nepamatotu ekonomisko ieguvumu no Līguma izpildes. Šāds pārkāpums ir uzskatāms par būtisku un tādu, kas rada kaitējumu Eiropas Savienības budžetam⁵, līdz ar to **ir konstatējama neatbilstība.**

Saskaņā ar MK noteikumu Nr.802 8.punktu finanšu korekciju par neatbilstību piemēro saskaņā ar vadošās iestādes izstrādātajām vadlīnijām par finanšu korekciju piemērošanu 2021.–2027.gada plānošanas periodam.

Konstatētā neatbilstība atbilst Finanšu ministrijas 27.03.2025. vadlīniju Nr.1.7 “Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu, ziņošanu par Eiropas Savienības fondu īstenošanā konstatētajām neatbilstībām, neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu un atgūšanu Eiropas Savienības fondu 2021.-2027.gada plānošanas periodā” **1.pielikuma 20.punktam “Atlases**

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 24.06.2021. Regula (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai.

⁴ Eiropas Savienības Tiesas 2024.gada 4.oktobra spriedums lietā Nr. C-175/23, 23.punkts.

⁵ Eiropas Savienības Tiesas 2024.gada 4.oktobra spriedums lietā Nr. C-175/23, 38.punkts.

kritēriju (vai tehnisko specifikāciju) grozīšana pēc piedāvājumu atvēšanas vai arī to nepareiza piemērošana”⁶, kas paredz finanšu korekcijas piemērošanu 25% apmērā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, par konstatēto neatbilstību ir **piemērojama finanšu korekcija 25% apmērā** no Līguma vērtības (uz projektu attiecināmās daļas).

⁶ Atlases kritēriji (vai tehniskās specifikācijas) tika mainīti atlases laikā vai tie tika nepareizi piemēroti, kā rezultātā tika atlasīti pretendenti, kuri būtu neatbilstoši (vai noraidīti pretendenti, kuri būtu atbilstoši), ja ievērotu sākotnēji publicētos atlases kritērijus.